

Kartläggning av användning av dopning, kosttillskott och narkotika bland gymtränande

**En sammanställning av resultat från Norrbottens län, Västernorrlands län,
Stockholms län, Örebro kommun, Östergötlands län, Kronobergs län,
Malmö stad, Kungsbacka kommun och Kalmar kommun.**

Sammanfattning

- 4 procent av männen som tränar på gym uppgav att de någon gång använt dopningspreparat (anabola androgena steroider – aas). Det är fyra gånger så många jämfört med befolkningen i stort. Bland de tränande kvinnorna var det 0,8 procent som uppgav att de någon gång använt dopningspreparat.
- Andelen män som uppger att de någon gång har använt dopningspreparat är störst i gruppen som tränar 3 gånger i veckan eller oftare.
- Totalt uppger 16 % av männen (variation mellan 10 % - 22 % mellan länen/kommunerna) att de någon gång har blivit erbjudna att prova och/eller köpa dopningsmedel.
- De vanligaste orsakerna till att använda dopningspreparat var att få en snyggare kropp och större muskler.
- Andelen män som uppger att de har provat narkotika någon gång varierar från 7 % till 29% mellan de olika regionerna. Andelen kvinnor som uppger att de har provat narkotika någon gång varierar mellan 4 % till 23 % i de olika regionerna. Högst andel återfinns bland de gymtränande i Malmö och i Stockholm.
- I Stockholm uppger 8 % av de gymtränande männen att de har använt narkotika det senaste året. Detta är mer än dubbelt så många jämfört med befolkningen i stort (3 %). I Malmö är andelen 11 % vilket är nästan en fyra gånger så hög andel jämfört med befolkningen i stort.
- 61 % av männen och drygt 41 % av kvinnorna som uppger att de äter kosttillskott och ca hälften av dem uppger att de äter kosttillskott ett par gånger i veckan eller oftare. Majoriteten av de män som använder kosttillskott tar muskelökande preparat. Majoriteten av kvinnorna använder fettförbrännande preparat.
- Över 80 % av de tränande instämmer i påståendet att det är viktigt att gymmet som jag tränar på arbetar aktivt för att motverka dopning.

Metod

Enkätstudierna har genomförts inom ramen för PRODIS arbete. Av de 10 medverkande län/kommuner i PRODIS redovisas i denna rapport resultat från 5 län och 4 kommuner. De deltagande län/kommuner i denna rapport är: Norrbottens län, Västernorrlands län, Stockholms län, Östergötlands län, Kronobergs län, Örebro kommun, Kungsbacka Kommun, Malmö stad och Kalmar kommun. Värmlands län ingår inte i denna rapport.

Enkäten som delades ut till tränande på träningsanläggningarna bestod av 27 frågor, förutom enkäten i Stockholms län och Malmö stad som bestod av 41 frågor och Norrbottens enkät som bestod av 51 frågor. Enkäten omfattande bakgrundsvariabler, frågor om omfattning av styrketräning, om och hur ofta man bedriver annan form av träning, erfarenhet av dopningsmedel och hur ofta man använder kosttillskott. Även några frågor om narkotikabruk ställdes, likaså attitydfrågor om dopningsförebyggande åtgärder. I Stockholms läns och Malmö stads enkät förekommer även frågor om alkoholvanor. Under vilken tidsperiod enkätstudierna genomfördes och insamling av data varierar mellan olika län och kommuner.

Enkätstudien är genomförd på olika typer av träningsanläggningar; kommunala, privata samt föreningsdrivna. På grund av att rådata ej finns tillgängligt för samtliga deltagande län/kommuner har vissa län/kommuner ej redovisats i vissa tabeller.

I denna rapport redovisas ett urval av de frågeställningar som ställdes i enkäten. För mer detaljerad information hänvisas till rapporter från respektive län/kommun.

Genomförande i respektive län/kommun

I de deltagande länen/kommunerna delades enkäterna ut på respektive anläggningar vid två tillfällen, det ena tillfället under en vardag och det andra tillfället under en helgdag. Alla som passerade in i gymmet uppmanades att svara på enkäten. Enkäten har fyllts i anonymt och det var frivilligt att delta. I Norrbottens län delade enkäterna även ut till elever i gymnasieskolor.

Svarsfrekvens i respektive län/kommun

I Norrbottens län genomfördes datainsamlingen under våren 2011. Totalt var det 29 träningsanläggningar och 13 gymnasieskolor som deltog i studien och 3550 personer valde att besvara enkäten, varav lite mer än en tredjedel av svaren kommer från träningsanläggningarna. Respondenterna är uppdelade på 1701 män (51 %) och 1659 kvinnor (49 %). Internt bortfall låg på mellan 7-14 %, och detta beror på att det finns respondenter som inte svarat på alla frågor. Majoriteten av respondenterna i gymmet var över 35 år gamla.

I Västernorrlands län var det totalt 16 träningsanläggningar som deltog i studien och 489 personer valde att besvara enkäten. Respondenterna är uppdelade på 359 män (74 %) och 128 kvinnor (26 %). Två personer uppgav inget kön. Majoriteten av respondenterna var mellan 18-23 år gamla. Datainsamlingen genomfördes under våren 2012.

I Stockholms län var det totalt 35 träningsanläggningar som deltog i studien (uppföljande studie) och 1285 personer valde att besvara enkäten. Respondenterna är uppdelade på 839 män (66 %) och 439 kvinnor (34 %). Sju personer uppgav inget kön. Majoriteten av respondenterna var mellan 17-27 år gamla. Datainsamlingen genomfördes under våren 2012.

I Östergötlands län var det totalt 22 träningsanläggningar som deltog i studien och 2268 personer valde att besvara enkäten. Respondenterna är uppdelade på 1391 män (62 %) och 859 kvinnor (38 %). 18 personer uppgav inget kön. Majoriteten av respondenterna var mellan 20-24 år gamla. Datainsamlingen genomfördes under våren 2012.

I Kungsbäcka kommun var det totalt 10 träningsanläggningar som deltog i studien och 568 personer valde att besvara enkäten. Respondenterna är uppdelade på 363 män (64 %) och 205 kvinnor (36 %). Majoriteten av respondenterna var mellan 17-22 år gamla. Datasamlingen genomfördes under hösten 2012.

I Örebro kommun delades enkäterna ut på respektive träningsanläggning under november 2012. Totalt var det 6 träningsanläggningar som deltog i studien och 383 personer besvarade enkäten. Respondenterna är uppdelade på 282 män (74 %) och 99 kvinnor (26 %). Två personer uppgav inget kön. Majoriteten av respondenterna var mellan 16-30 år gamla.

I Malmö stad delades enkäterna ut på respektive träningsanläggning under våren 2008. Totalt var det 35 träningsanläggningar som deltog i studien och 786 personer valde att besvara enkäten. Respondenterna är uppdelade på 548 män (70 %) och 237 kvinnor (30 %). En person uppgav inget kön. Majoriteten av respondenterna var mellan 18-39 år gamla.

I Kronobergs län delades enkäterna ut på respektive träningsanläggningar under hösten 2011. Totalt var det 29 träningsanläggningar som deltog i studien (uppföljande studie) och 658 personer valde att besvara enkäten. Respondenterna är uppdelade på 377 män (57 %) och 281 kvinnor (43 %). Majoriteten av respondenterna var mellan 18-22 år gamla.

I Kalmar kommun delades enkäterna ut på respektive träningsanläggning under oktober 2012. Totalt var det 8 träningsanläggningar som deltog i studien och 574 personer besvarade enkäten. Respondenterna är uppdelade på 396 män (69 %) och 176 kvinnor (31 %). Två personer uppgav inget kön. Majoriteten av respondenterna var mellan 14-24 år gamla.

Sammanställning

Antal enkätsvar: 10369 (män antal: 6256, kvinnor antal: 4083, 30 personer uppgav inget kön) indelat i län/ kommun. Antal svar kan variera något mellan olika frågor.

Tabell 1. Antal och andel (%) bland män och kvinnor som har svarat ja på frågan.

Någon gång blivit erbjuden att prova och/ eller köpa dopningsmedel:

	Män		Kvinnor	
Län/ Kommun	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län	158	10	16	1
Västernorrlands län	71	20	3	2
Stockholms län	176	21	18	4
Östergötlands län	201	14	29	3
Kungsbacka kommun	58	16	3	2
Malmö stad	121	22	7	3
Örebro kommun	58	21	1	1
Kalmar kommun	78	20	12	7
Kronobergs län*				

* 124 individer svarar ja på frågan någon gång blivit erbjuden att köpa dopningsmedel (ej indelat i kön).
95 individer svarar ja på frågan någon gång blivit erbjuden att prova dopningsmedel (ej indelat i kön).

Tabell 2. Antal och andel (%) bland män och kvinnor som har svarat ja på frågan.

Någon gång använt dopningsmedel

	Män		Kvinnor	
Län/Kommun	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län	47	3	16	1
Västernorrlands län	13	4	2	2
Stockholms län	34	4	1	0,2
Östergötlands län	25	2	5	0,5
Kungsbacka kommun	11	3	0	0
Malmö stad	33	6	5	2
Örebro kommun	7	2,5	0	0
Kalmar kommun	11	3	5	3
Kronobergs län	10	1,6	0	0

Tabell 3. Antal och andel (%) bland män och kvinnor som har svarat ja på frågan.

<i>Använt dopningsmedel under de senaste 12 månaderna utan läkarens inrådan</i>	Män		Kvinnor	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Län/Kommun				
Norrbottnens län	20	1	1	0,1
Västernorrlands län	4	1	0	0
Stockholms län	12	1	0	0
Östergötlands län	6	0,5	0	0
Kungsbacka kommun	3	1	0	0
Malmö stad	11	2	2	1
Örebro kommun	1	0,3	0	0
Kalmar kommun	9	2	4	2
Kronobergs län*				

*Data finns ej tillgängligt.

Tabell 4. Andel (%) **män** som har svarat ja till frågan.**Orsak till användning av dopningsmedel**

Län/Kommun	Bättre idrottsresultat	Snyggare kropp/större muskler
Norrbottnens län*		
Västernorrlands län	27	100
Stockholms län	29	76
Östergötlands län	36	60
Kungsbacka kommun	27	81
Malmö stad	31	43
Örebro kommun	43	57
Kalmar kommun	18	45
Kronobergs län	50	70

*Data finns ej tillgängligt.

Tabell 5. Användande av AAS eller annat dopingmedel fördelat på gymträning, endast män i procent.

Någon gång använt anabola androgena steroider

Träningsfrekvens av styrketräning:	Aldrig -2 ggr/veckan	3 ggr/veckan eller mer
Län/Kommun	(%)	(%)
Norrbottnens län	1	9*
Västernorrlands län	0	4
Stockholms län	1	5
Östergötlands län	2	2
Kungsbacka kommun	1	4
Örebro kommun	0,1	3
Kalmar kommun	4	2

*Styrketräning 4 ggr/veckan eller mer.

Tabell 6. Antal och andel (%) bland män och kvinnor som har svarat ja på frågan.**Män**

Län/Kommun	Någon gång använt narkotika		Någon gång		Senaste året		Senaste 30 dagarna	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län	111	7	24	2	22	1		
Västernorrlands län	55	15	16	4	8	2		
Stockholms län	217	26	69	8	28	3		
Östergötlands län	218	16	77	6	28	2		
Kungsbacka kommun	59	16	18	5	6	2		
Malmö stad	159	29	60	11	27	5		
Örebro kommun	56	20	17	6	11	4		
Kalmar kommun	62	16	24	6	15	4		
Kronobergs län*								

* 96 (15,1%) individer svarar ja på frågan någon gång använt narkotika, 27 (4,1 %) individer anger att de har använt narkotika senaste året och 6 (0,9 %) individer anger att de har använt narkotika senaste 30 dagarna (ej uppdelat på kön).

Kvinnor

Län/ Kommun	Någon gång använt narkotika		Någon gång		Senaste året		Senaste 30 dagarna	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län	62	4	10	0,6	7	0,5		
Västernorrlands län	13	10	4	3	1	1		
Stockholms län	54	12	14	3	3	1		
Östergötlands län	71	8	18	2	4	0,5		
Kungsbacka kommun	18	9	1	1	1	1		
Malmö stad	55	23	12	5	2	1		
Örebro kommun	6	6	1	1	0	0		
Kalmar kommun	17	10	7	4	3	2		
Kronobergs län*								

* 96 (15,1 %) individer i Kronobergs län svarar jag på frågan gång använt narkotika (ej uppdelat på kön).

Tabell 7: Antal och andel män som använt aas som också har använt narkotika någon gång.

Någon gång använt anabola androgena steroider som också använt narkotika någon gång

Län/ Kommun	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län*		
Västernorrlands län	5	71
Stockholms län	24	71
Östergötlands län	6	100
Kungsbacka kommun	6	54
Malmö stad*		
Örebro kommun	4	57
Kalmar kommun	3	27
Kronobergs län	6	60

*Data finns ej tillgängligt.

Tabell 8. Antal och andel (%) bland män och kvinnor som har svarat ja på frågan

Län/Kommun	Män		Kvinnor	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län	857	56	687	45
Västernorrlands län	265	73	63	49
Stockholms län	524	62	189	43
Östergötlands län	937	67	351	41
Kungsbacka kommun	223	62	72	36
Malmö stad*				
Örebro kommun	211	75	46	46
Kalmar kommun	220	55	55	31
Kronobergs län**				

* Data finns ej tillgängligt.

** 396 individer i Kronobergs län svarar ja på frågan någon gång använt kosttillskott

Tabell 9. Andel (%) som använder kosttillskott regelbundet redovisat per län/kommun (kosttillskottsanvändare)

Län/Kommun	Använder kosttillskott ett par gånger i månaden eller mer sällan	Använder kosttillskott ett par ggr i veckan till varje dag
Norrbottnens län	-	44*
Stockholm	41	32
Västernorrland	50	45
Östergötland	39	34
Kungsbacka Kommun	36	31
Malmö stad	-	-
Örebro kommun	44	39
Kalmar kommun	37	57
Kronobergs län	-	-

*Varje vecka

Tabell 10. Antal och andel (%) som instämmer helt eller delvis i påståendet

Det är viktigt att gymmet som jag tränar arbetar aktivt för att motverka dopning

Län/Kommun	Antal	Andel (%)
Norrbottnens län*		
Västernorrlands län	396	76
Stockholms län	1027	80
Östergötlands län	1851	82
Kungsbacka kommun	474	83
Malmö stad*		
Örebro kommun	254	67
Kalmar kommun	413	72
Kronobergs län	585	89

*Data finns ej tillgängligt.